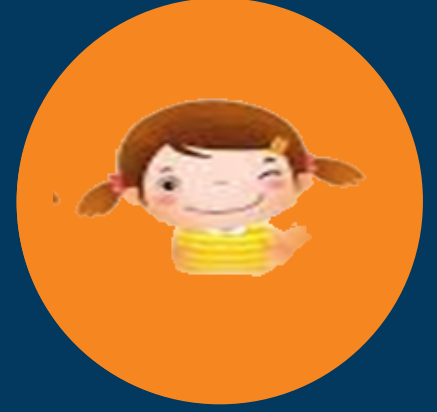
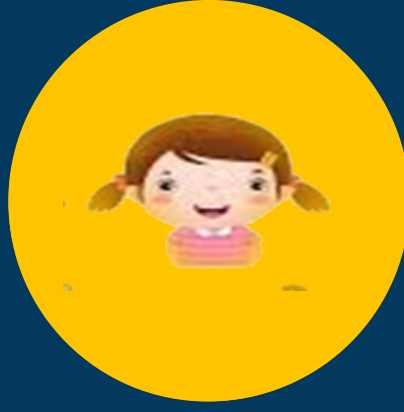
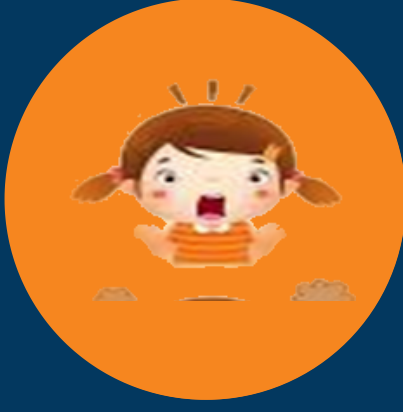
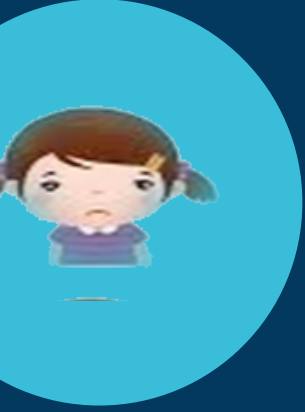

ÇOCUKLARDA DUYGU YÖNETİMİ

ÇOCUKLARDA DUYGU FARKINDALIĞI VE DUYGU KONTROLUNE NASIL YARDIMCI OLURUZ?

Duygu: Bir olay, kimse ya da nesnenin, insanın iç dünyasında oluşturduğu, uyandırdığı yankı, etki, tepki demektir.

Duygu kontrolü ise, (özellikle olumsuz duyguların kontrolü) kişinin fevri davranışlarını engelleyen ve başarısının üzerinde belirleyici olan bir beceridir.

Çocukların duygularını nasıl kontrol edebileceklerini öğrenmeden önce, çocukların onları "hissettiklerini" bilmeleri gerekir.

Bu durum kulağa kolay gibi gelebilir ama aslında çocuklar için oldukça karmaşık bir durumdur. Bu durum, baskıcı bir ortamda, disiplinsiz bir ortamda ve aile içi şiddet bulunan bir ortamda büyüyen çocuklar söz konusu olduğunda daha ciddi bir boyuttadır. Duygularını ifade edemeyen ya da ifade edildiğinde göz ardı edilen çocuklar duygularını bilinçaltlarına atarak işlerine kapanırlar ya da problem davranışlar sergileyerek kendilerini korumayı otomatik olarak kısa sürede öğrenirler.

ÇOCUKLARDA 5 ADIMDA DUYGU KONTROLÜ NASIL SAĞLANIR?

- 1** Her çocuğun, her yetişkin gibi, her duyguyu hissetme hakkı olduğunu kabul etmek.
- 2** Çocuğun duygularını sizinle paylaşmasının sizin için değerli olduğunu O'na hissettirmek.
- 3** Çocuğa "sözel ifade becerisi" kazandırmak: Sözel ifade becerisi, çocuklarla çalışan yetişkinler için de oldukça güçlü bir etkiye sahiptir. **Örneğin** bir öğrenci gezi esnasında sırada beklerken arkadaşını itekliyor ve bağırmağa başlıyor. Öğrencinin yanına eğilip "Seni anlıyorum, beklerken çok sıkılmış olmalısın, sadece 1 dakika daha sessizce bekleyebilir misin?" demek yerine "sırayı bozma, hemen yerine geç!" dersanız hem çocuk duygusunu isimlendirebilmeyi öğrenememiş olur hem de siz o andan itibaren bir problem davranış daha evlat edinmiş olursunuz.
- 4** **Etkin dinleme:** Çocuğunuz sözel ifade becerisi kazandığında ya da henüz bu evreye gelinmediğinde dahi etkin dinleme her zaman tercih edilen yöntem olmalıdır. Böylelikle duygunun sebebini anlamış, dolayısıyla çocuğunuzun anlamış olursunuz. Eğer çocuğunuz henüz sözel ifade becerisi kazanamamış veya kendini sözel olarak ifade etmeyi tercih etmiyor ise duygularını yazmasını ya da resmetmesini isteyebilirsiniz.
- 5** **Çocuklara örnek olun:** Çocuklarımız genelde söylediğimiz şeylerden ziyade yaptığımız şeyleri yaparlar. Bu yüzden her alanda ve her zaman onlara örnek olmamız gerekmektedir. Onlara duygularını hangi yollarla serbest bırakabileceklerini yaptıklarınızla gösterin. **Örneğin** sinirliyi ve endişeliyi kullandığımız kelimelere dikkat edelim. **Örneğin** çocuğunuzla oyun oynamak istiyorsunuz ama o oynarken şıgık atıyor, oyuncakları fırlatıyor ve evdeki eşyalara zarar veriyor. "Şunu yapmayı kes artık!" demek yerine "Bu şekilde davrandığın zaman üzülüyorum ve seninle oynamak istemiyorum. Sakinleştiğinde oyunumuza devam edebiliriz." diyerek hem duygunuzu ifade etmiş hem de çocuğunuza daha sakin oynaması konusunda yol göstermiş olursunuz.

Eğer çocuğunuz bütün bu yöntemlere rağmen öfke ve diğer duygularını kontrol edemiyor, kendine ve çevresine zarar veriyor ise uzman bir doktora başvurmalısınız.

KAYNAKÇA

Çankaya, İ. (2008). Yönetimde etkili bir yaklaşım: duygu yönetimi. Kuramsal Eğitimbilim, 1 (1), 33-47.

HAZIRLAYAN

Önder KARADENİZ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Mahmut ÖZDEMİR
ÖZEL EĞİTİM ÖĞRETMENİ